

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย(policy research) เพื่อค้นหาคำตอบและอธิบาย(explanation)ในเชิงเหตุและผลในกระบวนการของนโยบาย ขั้นตอนนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ(public policy implementation) โดยจะมีการนำการวิจัยแบบประเมิน(Evaluative Research) และการวิจัยแบบสำรวจ(Survey Research) เข้าไปศึกษาโดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายแรงงานต่างด้าวไปปฏิบัติ ประกอบด้วย กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับล่าง และประชาชนผู้รับบริการหรือผู้รับประโยชน์ ซึ่งมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับล่างโดยตรง ในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอพบพระ อำเภอท่าสองยาง และอำเภออุ้มผาง โดยมีกลุ่มประชากรดังกล่าวรวมจำนวนทั้งสิ้น 3,487 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1.2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 324 คน

- 1) กระทรวงแรงงาน คือ เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัดตาก(สาขาแม่สอด)
- 2) กระทรวงมหาดไทย คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
- 3) กระทรวงสาธารณสุข คือ โรงพยาบาลในพื้นที่
- 4) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - (1) เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ด่านตรวจคนเข้าเมืองตาก(แม่สอด)
 - (2) เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรทุกแห่งในพื้นที่
 - (3) เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนทุกแห่งในพื้นที่
- 5) กระทรวงกลาโหม คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบ

ที่ 17

1.2.2 ประชาชนผู้รับบริการในพื้นที่ คือ ผู้ประกอบกิจการหรือนายจ้าง ที่จ้างแรงงานต่างด้าวที่ยื่นขอใบอนุญาตทำงาน จำนวน 3,163 คน (ที่มา: สำนักจัดหางานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด ณ วันที่ 1-30 มิถุนายน 2549)

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 3,487 คน และเมื่อคำนวณตามสูตร Yamane (Taro Yamane, statistics; An Introductory Analysis: N.Y. Harper and Row 1967, p.886-887 อ้างใน วัลลภ ลำพวย 2549: 82) ได้ประชากรซึ่งเป็นตัวแทนในการวิจัย จำนวน 358 คน ระดับความเชื่อมั่น 95 % (ค่าคลาดเคลื่อนจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ 5%) และนำกลุ่มตัวอย่างไปทำการแยกขนาดกลุ่มตัวอย่างย่อยลงไปอีกชั้นหนึ่ง โดยเลือกแบบเป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้ศึกษาพิจารณาจากความสำคัญของหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายแรงงานต่างด้าวไปปฏิบัติ รวมทั้งภาคเอกชนหรือประชาชนผู้รับบริการจากนโยบาย ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3.1-3.3

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร	จำนวน (คน)	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง(คน)	หมายเหตุ
กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ	324	179	สุ่มแบบอย่างง่าย
กลุ่มที่ 2 ประชาชนผู้รับบริการ	3,163	179	สุ่มแบบอย่างง่าย
รวม	3,487	358	คำนวณสูตร Yamane

ตารางที่ 3.2 กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประชากร	จำนวน (คน)	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง (คน)	หมายเหตุ
กลุ่มที่ 1 รับผิดชอบเรื่องขอใบอนุญาต ทำงานของแรงงานต่างด้าว - เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด	30	22	สุ่มแบบอย่างง่าย
กลุ่มที่ 2 รับผิดชอบเรื่องประกันสุขภาพ และตรวจสุขภาพ - เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล	25	20	สุ่มแบบอย่างง่าย

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ประชากร	จำนวน (คน)	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง (คน)	หมายเหตุ
กลุ่มที่ 3 รับผิดชอบจัดทำทะเบียนราษฎรคนต่างด้าวและประวัติ - เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง	40	29	สุ่มแบบอย่างง่าย
กลุ่มที่ 4 รับผิดชอบการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้าหรือพักอาศัยในประเทศและผลักดันกลับ - ด้านตรวจคนเข้าเมืองตาก	46	15	สุ่มแบบอย่างง่าย
กลุ่มที่ 5 รับผิดชอบการสกัดกั้นและจับกุมปราบปรามแรงงานต่างด้าว - เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร	75	42	สุ่มแบบอย่างง่าย
- เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน	58	30	สุ่มแบบอย่างง่าย
กลุ่มที่ 6 รับผิดชอบเรื่องความมั่นคง - เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารหน่วยเฉพาะกิจทหารราบที่ 17	50	21	สุ่มแบบอย่างง่าย
รวม	324	179	สุ่มแบบอย่างง่าย

ตารางที่ 3.3 กลุ่มที่ 2 ประชาชนผู้รับบริการ

ประชากร	จำนวน (คน)	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง (คน)	หมายเหตุ
1. อำเภอแม่สอด	2,504	129	สุ่มแบบอย่างง่าย
2. อำเภอพบพระ	434	10	สุ่มแบบอย่างง่าย
3. อำเภอแม่ระมาด	123	24	สุ่มแบบอย่างง่าย
4. อำเภออุ้มผาง	64	10	สุ่มแบบอย่างง่าย
5. อำเภอท่าสองยาง	38	6	สุ่มแบบอย่างง่าย
รวม	3,163	179	สุ่มแบบอย่างง่าย

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire Method) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติระดับต่าง ผู้ประกอบการ หรือนายจ้าง ประชาชนในพื้นที่ศึกษาเป็นผู้ตอบ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเก็บรายละเอียดข้อเท็จจริง ซึ่งจะมีการแบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน คือ

2.1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ มีจำนวน 5 ข้อ

2.1.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายแรงงานต่างด้าวไปปฏิบัติ ใน 6 ด้าน รวมคำถาม 46 ข้อ โดยแยกตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อวัดบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติ จำนวน 8 ข้อ
- 2) เพื่อวัดความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ จำนวน 13 ข้อ
- 3) เพื่อวัดสถานะ อำนาจ และทรัพยากรของหน่วยงาน จำนวน 9 ข้อ
- 4) เพื่อวัดจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จำนวน 5 ข้อ

- 5) เพื่อวัดความสามารถในการต่อรอง จำนวน 5 ข้อ
- 6) เพื่อวัดการสนับสนุนจากสื่อมวลชน นักการเมือง หัวหน้าหน่วยงานอื่นๆ

กลุ่มต่างๆ และบุคคลสำคัญ จำนวน 6 ข้อ

ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นที่เป็นไปตามความจริง โดยแยกระดับความเห็นเป็น 5 ระดับ คือ

(1) มากที่สุด	หมายถึง 5 คะแนน
(2) มาก	หมายถึง 4 คะแนน
(3) ปานกลาง	หมายถึง 3 คะแนน
(4) น้อย	หมายถึง 2 คะแนน
(5) น้อยที่สุด	หมายถึง 1 คะแนน

2.1.3 ส่วนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่ผู้ตอบสามารถแสดงความเห็นเป็นอิสระในลักษณะคำถามแบบเปิด (Open-Ended Question)

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview Method) เป็นเครื่องมือในการพูดคุย ได้ตอบ กับกลุ่มตัวอย่างในหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ระดับหัวหน้าหน่วยหรือรองหัวหน้าหน่วย หรือผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้บริหาร จะเป็นการสัมภาษณ์โดยไม่ใช้แบบสัมภาษณ์ (Unstructured Interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview)

ก่อนที่จะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เชาวลิต นายเชิดศักดิ์ ชูศรี รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก และพลตำรวจตรี ประสาร บุญยะปาน ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตาก ตรวจสอบเนื้อหาว่ามีความถูกต้อง ครบถ้วนตามกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเรียบร้อยแล้ว จึงได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ(Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่เกี่ยวข้องการนำนโยบายแรงงานไปปฏิบัติ จำนวน 31 ชุด และมีการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient method) พบว่ามีค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด 0.9596 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collection) ด้วยตนเองโดยได้มาจากการสอบถาม การสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 แบบสอบถาม นำไปส่งด้วยตนเอง ให้ผู้ช่วยเหลือดำเนินการแทน และจัดส่งทางไปรษณีย์ ในช่วงวันที่ 26 กรกฎาคม 2550 ถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2550 จำนวน 450 ชุด โดยสามารถรวบรวมแบบสอบถามจากการได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 358 ชุด

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ กรณีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกไม่ใช่แบบ ดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual dept interview) ด้วยตนเอง ในกลุ่มผู้บริหารในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 10 ราย คือ รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตาก นายอำเภอแม่สอด ผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 17 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่สอด หัวหน้าสำนักงานจัดหางานจังหวัดตาก(สาขาแม่สอด) ผู้กำกับการด่านตรวจคนเข้าเมืองตาก(แม่สอด) รองผู้กำกับการ(ฝ่ายสืบสวนสอบสวน) สถานีตำรวจอำเภอแม่สอด ผู้บังคับกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 345 อำเภอแม่ระมาด และตัวแทนนักธุรกิจในพื้นที่อำเภอแม่สอด โดยเริ่มสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2550 ถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2550 พร้อมบันทึกเสียง

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากวิทยานิพนธ์ งานวิจัย หนังสือของนักวิชาการ มติคณะรัฐมนตรี คำแถลงนโยบาย หนังสือสั่งการ ประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศกระทรวงแรงงาน ระเบียบกรมการจัดหางาน พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

ข้อมูลจากภาครัฐและภาคเอกชนจากอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ด้วยการใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

4.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic)

4.1.1 **ค่าร้อยละ** ใช้ในการเสนอและอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

4.1.2 **ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)** ใช้ในการอธิบายถึงระดับความสำเร็จและองค์ประกอบความสำเร็จในการน่านโยบายแรงงานต่างด้าวไปปฏิบัติ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย 5 ระดับ คือ

- 1) 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 2) 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก
- 3) 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 4) 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย
- 5) 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

4.2 **ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistic)** เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรอิสระกับความคิดเห็นต่อความสำเร็จการน่านโยบายแรงงานต่างด้าวไปปฏิบัติ และทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่า t-Test และ F-Test โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05